

AZ ÁRUK SZABAD MOZGÁSA

Az áruk szabad mozgását a vámok és a mennyiségi korlátozások megszüntetése, illetve a vámokkal és a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések tilalma révén biztosítják. A belső piac teljes megvalósítása érdekében ezenkívül szükség van még a kölcsönös elismerés elvére, a fizikai és a technikai akadályok megszüntetésére, valamint a szabványosítás előmozdítására. Az új jogalkotási keret 2008-as elfogadásával előrelépések történtek az áruk szabad mozgása, az uniós piacfelügyeleti rendszer, valamint a CE-jelölés terén. A legújabb kutatások szerint az áruk európai szabad mozgása elvéből és a kapcsolódó jogszabályokból származó előnyök évente 386 milliárd eurót tesznek ki.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 26., valamint 28–37. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

A tagállamokból származó, továbbá a harmadik országokból érkező és a tagállamokban szabad forgalomban lévő termékek szabad mozgása a szerződés egyik alapelve (az EUMSZ 28. cikke). Az áruk szabad mozgását kezdetben a tagállamok közötti vámunió részének tekintették, amely magában foglalta a vámok, a kereskedelemre vonatkozó mennyiségi korlátozások és hasonló intézkedések tilalmát, valamint egy közös külső közösségi vámtarifa bevezetését. Később a hangsúlyt az áruk szabad mozgása előtt álló minden további akadály megszüntetésére helyezték annak érdekében, hogy megvalósulhasson a belső piac.

EREDMÉNYEK

A tagállamok közötti vámok és mennyiségi korlátozások (kvóták) eltörlése 1968. július 1-jére valósult meg. Ezt a határidőt a kiegészítő célkitűzések esetében – azaz az azonos hatású intézkedések eltörlése és a vonatkozó nemzeti jogszabályok harmonizálása tekintetében – már nem sikerült tartani. Ezek a célkitűzések központi szerepet kaptak az áruk szabad mozgásának megvalósítására irányuló folyamatos erőfeszítésekben.

A. A vámokkal azonos hatású díjak tilalma: az EUMSZ 28. cikkének (1) bekezdése, valamint 30. cikke

Mivel a szerződés a fenti fogalom meghatározását nem tartalmazza, az ítélkezési gyakorlatnak kellett meghatározást nyújtania. Az Európai Unió Bírósága szerint

elnevezésétől vagy alkalmazási módjától függetlenül minden olyan díj, „amely amikor azt egy valamely tagállamból behozott termékre kivetik, egy hasonló hazai termékre azonban nem, a termék árának megváltoztatása miatt a vámmal azonos hatást gyakorol az áruk szabad mozgására”, természetétől vagy formájától függetlenül azonos hatású díjnak tekinthető (a 2/62. és a 3/62. sz. ügy^[1] és a 232/78. sz. ügy^[2]).

B. A mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések tilalma: az EUMSZ 34. és 35. cikke

Az Európai Unió Bírósága a [Dassonville-ügyben](#) hozott ítéletében arra az álláspontra jutott, hogy a tagállamok által elfogadott minden olyan kereskedelmi szabály, amely képes – közvetlen vagy közvetett módon, ténylegesen vagy potenciálisan – akadályozni a Közösségen belüli kereskedelmet, a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedésnek tekintendő (az 1974. július 11-i, [8/74. sz. ügy](#) és a [2005. november 15-i, C-320/03. sz. ügy](#) 63–67. pontja). A Bíróság érvelése az úgynevezett Cassis de Dijon ítélkezési gyakorlat (120/78. sz. ügy) során fejlődött tovább, megállapítva azt az elvet, amely szerint a tagállamok valamelyikében az adott ország méltányos és hagyományos szabályaival és gyártási eljárásaival összhangban, jogszerűen gyártott és forgalomba hozott bármely terméket minden más tagállam piacán engedélyezni kell. Ez az alapérvelés állt a harmonizáció hiányával jellemezhető esetekben működő kölcsönös elismerés elvének meghatározásáról szóló vita mögött. Ennek következtében a tagállamok – még az európai harmonizációs intézkedések (másodlagos uniós joganyag) hiányában is – kötelesek engedélyezni a tagállamok valamelyikében jogszerűen előállított és forgalomba hozott áruk szabad áramlását és forgalomba hozatalát saját piacukon.

Fontos megjegyezni, hogy az EUMSZ 34. cikkének alkalmazási körét korlátozza a Keck-ügyben hozott ítélet, amely kimondja, hogy az értékesítés egyes módjai nem tartoznak a cikk hatálya alá, amennyiben megkülönböztetéstől mentesek (vagyis minden olyan érintett gazdasági szereplőre vonatkoznak, akik az adott állam területén tevékenykednek, és mind jogilag, mind ténylegesen ugyanúgy érintik mind a nemzeti termékek, mind a más tagállamokból származó termékek forgalmazását) ([a C-267/91. és C-268/91. sz. egyesített ügyekben 1993. november 24-én hozott ítélet](#)).

C. Kivételek a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések tilalma alól

Az EUMSZ 36. cikke lehetővé teszi a tagállamok számára a mennyiségi korlátozásokkal azonos hatású intézkedések alkalmazását, amennyiben azokat általános, nem gazdasági jellegű megfontolások (például a közérkölc, a közrend vagy a közbiztonság) indokolják. Az általános elv alóli ilyen kivételeket szigorúan kell értelmezni, és a nemzeti intézkedések nem lehetnek önkényes megkülönböztetés vagy a tagállamok közötti kereskedelem rejtett korlátozásának eszközei. Végül az intézkedéseknek közvetlen hatással kell lenniük a védelmezendő közérdekre, és nem haladhatják meg a szükséges szintet (arányosság elve).

---

[1]Az Európai Bíróság 1962. december 14-i ítélete – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61962CJ0002>

[2]Az Európai Bíróság 1979. szeptember 25-i ítélete – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:61978CJ0232>

A Bíróság továbbá ítélkezési gyakorlatában (a „Cassis de Dijon” ügy kapcsán) elismerte, hogy a tagállamok kivételt tehetnek az azonos hatású intézkedésekre vonatkozó tilalom alól (többek között a fiskális felügyelet hatékonyságához, a közegészség védelméhez, a kereskedelmi ügyletek méltányosságához és a fogyasztóvédelemhez kapcsolódó) kötelező követelmények alapján. A tagállamok az eltérésekkel kapcsolatos nemzeti intézkedésekről értesítik a Bizottságot. Az eltérésekkel kapcsolatos nemzeti intézkedések felügyeletének elősegítése érdekében (az EUMSZ 114. és 117. cikkében, a [3052/95/EK](#) európai parlamenti és tanácsi határozatban és a [2679/98/EK tanácsi rendeletben](#) megállapítottak értelmében) bevezetésre kerültek az információcserét biztosító eljárások és az ellenőrzési mechanizmus. Ezt a 2008-ban az úgynevezett „új jogalkotási keret” részeként elfogadott, kölcsönös elismerésről szóló [764/2008/EK rendelet](#) révén még formálisabbá tették.

D. A nemzeti jogszabályok harmonizálása

A harmonizációs jogszabályok elfogadása lehetővé tette az akadályok felszámolását (például a nemzeti rendelkezések alkalmazásának megszüntetésével) és közös szabályok létrehozását az áruk és termékek szabad forgalmazásának, illetve az EK-Szerződés egyéb célkitűzései – például környezetvédelem, fogyasztóvédelem, verseny – tiszteletben tartásának biztosítása érdekében.

A harmonizációt továbbblendítette a minősített többség szabályának bevezetése, amelyet az egységes piac megteremtéséhez kapcsolódó legtöbb irányelv esetében alkalmazni kellett (az EK-Szerződésnek a Maastrichti Szerződéssel módosított 95. cikke), valamint az 1985. évi [bizottsági fehér könyv](#) javaslata értelmében egy olyan új megközelítés elfogadása, amelynek célja a bonyolult és részletes harmonizáció elkerülése. Az 1985. május 7-i tanácsi állásfoglaláson alapuló (és [az 1989. december 21-i tanácsi állásfoglalásban és a 93/465/EGK tanácsi határozatban](#) megerősített) új megközelítés irányadó elve a nemzeti szabályok kölcsönös elismerése. A harmonizációnak az alapvető követelményekre kell korlátozódnia, és csak abban az esetben indokolt, ha a nemzeti szabályok nem tekinthetők egyenértékűnek és korlátozásokat támasztanak. Az új megközelítés alkalmazásával elfogadott irányelveknek kettős célja van: az áruk szabad mozgásának biztosítása teljes ágazatok technikai harmonizációján keresztül, valamint az EUMSZ 114. cikkének (3) bekezdésében említett közérdekű célok (például játékok, építőanyagok, gépek, gázüzemű berendezések és távközlési végberendezések) magas szintű védelmének garantálása.

E. A belső piac megvalósítása

Az egységes piac létrehozása magával vonta az áruk szabad mozgása előtt álló minden további akadály megszüntetésének igényét. A [Bizottság 1985. évi fehér könyvében](#) megállapította a megszüntetendő fizikai és technikai akadályokat, valamint a Közösség által e célból teendő intézkedéseket. Ezen intézkedések többségét mára elfogadták. Az egységes piacnak azonban további jelentős reformokra van szüksége, ha meg akar birkózni a technológiai fejlődés kihívásaival.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament támogatta a belső piac létrehozását, és mindig kifejezetten segítette az „új megközelítést” az áruk szabad mozgásával kapcsolatban. Jogalkotási szempontból is jelentős mértékben hozzájárult a harmonizációs irányelvekhez. A Parlament jelentős mértékben hozzájárult a 2008-ban elfogadott „új jogalkotási keret” elnevezésű csomaghoz is. A Tanáccsal folytatott tárgyalásain a Parlament számára a két legfontosabb kérdés a következő volt: az arra irányuló megállapodás biztosítása, hogy a részt vevő gazdasági szereplők egyre nagyobb felelősséget vállaljanak az általuk piacra dobott termékek megfelelőségének és biztonságának garantálásáért, valamint a CE-jelölés erősítése a fogyasztók jobb tájékoztatása révén. A különböző termékekre, például felvonókra, pirotechnikai cikkekre és robbanóanyagokra vonatkozó kilenc irányelvet magában foglaló összehangolási csomag segítségével a Parlament tovább folytatja a munkát e területen.

[2011. március 8-i állásfoglalásában](#)^[3] a Parlament felkérte a Bizottságot, hogy egy, [az általános termékbiztonsági irányelvet](#) és a piacfelügyeletről szóló [765/2008/EK rendeletet](#) felölelő jogszabály alapján valamennyi (akár harmonizált, akár nem harmonizált) termékre vezessen be egységes piacfelügyeleti rendszert, mivel az biztosítaná a magasabb szintű termékbiztonságot és piacfelügyeletet, és egyértelműsítene a jogalapot. 2013-ban a Bizottság a Parlament kérésére benyújtotta [a termékbiztonsági és piacfelügyeleti csomagot](#), amely új végrehajtási szabályokat tartalmaz az áruk belső piacára vonatkozóan, ami lehetővé teszi majd, hogy a nemzeti piacfelügyeleti hatóságok betartathassák a jogszabályokat, és hatékonyabb és több mindenre kiterjedő fogyasztóvédelmi eszközöket biztosítsanak. 2019. április 17-én az EP elfogadta a [piacfelügyeletről és a termék megfelelőségről szóló új rendeletet](#). E rendelet piacfelügyeletről szóló rendelkezései kiterjednek az uniós harmonizáció hatálya alá tartozó termékekre is. Ez uniós szinten biztosítani fogja a piacfelügyelet egységes keretét, és hozzá fog járulni a fogyasztók bizalmának növeléséhez.

Továbbá a szabványosítás is központi szerepet játszik a belső piac megfelelő működésében. A harmonizált európai szabványok segítik az áruk szabad mozgását a belső piacon, és lehetővé teszik az uniós vállalkozások számára versenyképességük növelését. E szabványok segítik az európai fogyasztók egészségének és biztonságának védelmét, továbbá hozzájárulnak a környezetvédelemhez is. A szabványosítási reform tartalmának javítása céljából a Parlament [2010. október 21-én állásfoglalást](#)^[4] fogadott el, amelyben a szabványosítási rendszer számos sikeres elemének megőrzését és fejlesztését, valamint a nemzeti, európai és nemzetközi dimenziók közötti megfelelő egyensúly megtartását szorgalmazza.

2012. október 25-én a Parlament és a Tanács elfogadta az európai szabványosításról szóló [1025/2012/EU rendeletet](#), mellyel korszerűsítette és továbbfejlesztette az európai szabványosítás mechanizmusát.

A hetedik jogalkotási ciklusban elvégezték az összehangolási csomag kilenc – például a kifeszültségű-berendezések, az elektromágneses összeférhetőség, a

[3]HL C 199. E, 2.7.7., 1. o. – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:C:2012:199E:TOC>

[4]HL L 199. E, 2012.7.7., 56. o. – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=OJ:C:2012:070:TOC>

mérőműszerek, a polgári felhasználású robbanóanyagok – irányelvének, valamint a nyomástartó berendezésekről és a rádióberendezésekről szóló irányelvek jogalkotási felülvizsgálatát. A Parlament ezenkívül lezárta az alábbiakkal kapcsolatos jogalkotási munkát: az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételeket megállapító rendelet; a textiltermékek szálösszetételének címkézése és jelölése; a két- vagy háromkerekű járművek, valamint a négykerekű motorkerékpárok biztonságossága és környezeti teljesítménye; valamint a kedvtelési célú vízi járművekről és a motoros vízi sporteszközökről szóló irányelv^[5].

A nyolcadik jogalkotási ciklus ezen erőfeszítéseket folytatva a kötélvontatású vasutakra, a gázüzemű berendezésekre, az orvosi eszközökre és az egyéni védőeszközökre vonatkozó szabályokat vizsgálja felül. A Parlament sikeresen lezárta az e-segélyhívóról szóló rendelettel^[6] kapcsolatos munkát, valamint az európai közigazgatások, üzleti vállalkozások és állampolgárok közötti interoperabilitási megoldásokról (ISA2) szóló határozatot^[7]. A körforgásos gazdaságról szóló csomag keretében a Parlament jogszabályt készített elő a CE-jelöléssel ellátott terméknövelő termékek egységes piacon történő forgalmazásáról^[8].

A Parlament a 8. jogalkotási ciklus során elfogadta a műszaki szabályokkal kapcsolatos, a tagállamok közötti információszolgáltatás javításáról szóló [2015/1535 új értesítési irányelvet](#), valamint a [kölcsonös elismerési 2019/515 új rendeletet](#), amely a kölcsönös elismerés kiterjesztéséhez vezető nemzeti eljárások tekintetében továbbfejlesztett rendelkezéseket tartalmaz^[9]. 2019. április 16-án a Parlament elfogadta a gépjárművek típusjóváahagyásáról szóló rendeletet az általános biztonság, valamint az utasok és a veszélyeztetett úthasználók védelme tekintetében, amelynek célja számos technikai intézkedés bevezetése életek megmentése és az európai utakon évente több, mint 25 000 halálesettel és 100 000 súlyos sérüléssel járó közúti balesetekkel kapcsolatos sérülések számának csökkentése^[10].

A Parlament ragaszkodott ahhoz, hogy ezt a jogszabályt az [1024/2012 rendelet](#) értelmében ki kell egészíteni olyan online platformokkal, mint a SOLVIT és a belső piaci információs rendszer (IMI), a nemzeti hatóságok közötti és a Bizottsággal

---

[5]További tájékoztatásért lásd a Parlament Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottsága (IMCO) számára készített, „Uniói felmérés: az IMCO bizottság hatáskörébe tartozó jogszabályok áttekintése” című tanulmányt: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU\(2015\)536317_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536317/IPOL_STU(2015)536317_EN.pdf)

[6]Az Európai Parlament és a Tanács 2015. április 29-i (EU) 2015/758 rendelete a 112-es egységes európai segélyhívó szolgáltatáson alapuló fedélzeti e-segélyhívó rendszer kiépítésével összefüggő típusjóváahagyási követelményekről és a 2007/46/EK irányelv módosításáról (HL L 123., 2015.5.19., 77. o.) – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32007L0046>

[7]Az európai közigazgatási szervek, üzleti vállalkozások és polgárok rendelkezésére álló interoperabilitási megoldásokra vonatkozó program (ISA2) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozat. Az interoperabilitás, mint a közzsféra korszerűsítésének eszköze (EGT-vonatkozású szöveg) (COM(2014) 0367, [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com\(2014\)0367_com_com\(2014\)0367_hu.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/com/com_com(2014)0367_com_com(2014)0367_hu.pdf)).

[8]A CE-jelöléssel ellátott terméknövelő termékek forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2016) 0157) – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52016PC0157>

[9]Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/515 rendelete (2019. március 19.) a valamely másik tagállamban jogszerűen forgalmazott áruk kölcsönös elismeréséről és a 764/2008/EK rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 91., 2019.3.29., 1. o.) – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32019R0515>

[10]Munkaértekezlet a gépjárművek típusjóváahagyására vonatkozó követelményekről, <https://www.europarl.europa.eu/committees/hu/imco/events-workshops.html?id=2018115WKS02022>

folytatott információcsere, valamint azon problémák megoldása érdekében, amelyeket a polgárok és a vállalkozások az áruk EU-ban történő vásárlása vagy eladása terén tapasztalnak. A Parlament az összes ilyen platformot a [2018/1724 rendelet](#) elfogadásával „Az Ön Európája” elnevezésű egységes digitális portálon a polgárok és a vállalkozások számára hozzáférhetővé tette^[11].

A Parlament kitarat emellett, hogy szorosabb együttműködésre van szükség az uniós és a nemzeti hatóságok között az európai jogalkotás minőségének javítása, valamint az egyszerűsítésre vagy egységes szerkezetbe foglalásra szoruló joganyagok azonosítása érdekében. A Parlament továbbá felszólítja a többi intézményt, hogy a jobb jogalkotás elvének megfelelően, amikor csak lehet, támogassák az együttes szabályozást és az önkéntes megállapodásokat.

A legújabb kutatások szerint az áruk európai szabad mozgása elvéből és a kapcsolódó jogszabályokból származó előnyök évente 386 milliárd eurót tesznek ki^[12].

Mariusz Maciejewski / Christina Ratcliff
04/2019

---

[11]Duke Ch.: Az egységes digitális ügyfélkapu: hogyan felelhet meg az EU a polgárok és az üzleti vállalkozások elvárásainak? Az A. Tematikus Főosztály által az IMCO bizottság számára készített tájékoztató, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614219/IPOL_BRI\(2018\)614219_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/614219/IPOL_BRI(2018)614219_EN.pdf)

[12]„A növekedéshez való hozzájárulás: az áruk szabad mozgása. Gazdasági előnyök a polgárok és az üzleti vállalkozások számára” című, az A. Tematikus Főosztály és az ifo Intézet által az IMCO bizottság számára készített tanulmány (2019), [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA\(2019\)631063_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/631063/IPOL_IDA(2019)631063_EN.pdf)

